

Toerisme in de gemeente Schouwen-Duiveland 2019/2020

KENNISCENTRUM
KUSTTOERISME

Het belang van toerisme

2020 is een uniek jaar. De coronacrisis heeft wereldwijd toegeslagen. Maatregelen om de gezondheid te beschermen, hebben grote economische gevolgen. Zo ook in toerisme en de vrijetijdseconomie. Om in dit uitzonderlijke jaar een rapportage samen te stellen met alleen reguliere cijfers, doet geen recht aan de informatiebehoefte van gemeente en sector. Om deze reden heeft HZ Kenniscentrum Kusttoerisme een leaflet samengesteld waarin niet enkel inzicht wordt geboden in de omvang van verblijfstoerisme op Schouwen-Duiveland en de economische spin-off daarvan in 2019, maar waar ook de ontwikkeling van het verblijfstoerisme 2020 en informatie over waardevol toerisme aan bod komt.

Verblijfstoerisme Schouwen-Duiveland

In 2019 vonden ruim 5,5 miljoen overnachtingen plaats in de gemeente Schouwen-Duiveland, een registratie van +2% ten opzichte van 2018. Deze groei wordt met name veroorzaakt door een wijziging bij het innen van toeristenbelasting voor vaste gasten die hun accommodatie verhuren aan derden. Mede hierdoor is bij toeristisch verblijf op campings een groei te zien van 13%. Bij particuliere verhuur van woningen is een groei te zien van 11%. Het aantal overnachtingen in overige verblijven is afgenomen. Zo is een daling te zien bij passanten in jachthavens (-6%), hotels en pensions (-3%), bungalowparken (-6%), en toeristisch- en vast kamperen op minicampings (-1%).

Figuur 1 Aantal overnachtingen in de gemeente Schouwen-Duiveland

Toeristisch verblijf	2016	2017	2018	2019
Toeristisch verblijf op campings ¹	1.087.600	1.137.300	1.244.700	1.406.800
Toeristisch verblijf op minicampings ¹	169.000	172.200	182.800	178.600
Hotels en pensions	346.400	367.000	390.900	378.200
Bungalowparken	1.044.200	1.020.400	1.059.600	991.600
Particuliere verhuur	311.300	349.900	381.000	423.000
Passanten in jachthavens	42.700	40.100	41.600	38.900
Vaste gasten	2016	2017	2018	2019
Vaste standplaatsen op campings ²	1.330.900	1.335.800	1.354.100	1.361.600
Vaste standplaatsen op minicampings ²	101.200	104.500	109.500	108.400
Vaste ligplaatsen in jachthavens	110.600	107.600	113.600	110.300
Tweede woningen	577.200	578.600	581.900	575.500
TOTAAL	5.121.100	5.212.900	5.459.700	5.572.900

Bron: Gegevens toeristen- en forensenbelasting gemeente Schouwen-Duiveland 2019, bewerkt door HZ Kenniscentrum Kusttoerisme

¹ Toeristisch verblijf omvat alle overnachtingen in verhuuraccommodaties als chalets en glamping-tenten en overnachtingen op kampeerplaatsen, inclusief voorseizoenarrangementen, verlengd voorseizoenarrangementen, maandarrangementen en naseizoenarrangementen, maar is exclusief permanente standplaatsen (jaarplaatsen) en seizoenplaatsen.

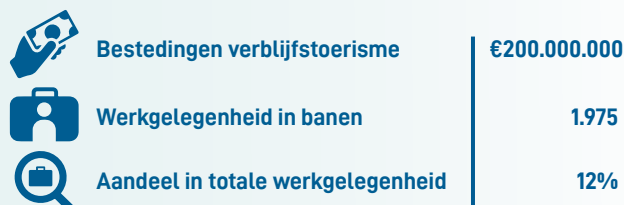
² Dit betreft kamperen op permanente standplaatsen (jaarplaatsen) of seizoenplaatsen. Het aantal nachten per plaats is gebaseerd op de uitkomsten van het Onderzoek Vaste gasten in Zeeland. Dit wijkt dus af van de cijfers die bekend zijn vanuit de administratie toeristenbelasting.

Economische waarde verblijfstoerisme

In 2019 besteedden verblijfstoeristen in de gemeente Schouwen-Duiveland circa €200 miljoen in de gemeente. Van de totale uitgaven van verblijfstoeristen wordt het meest besteed aan overnachtingskosten, namelijk 56%. De totale uitgaven van €200 miljoen leiden tot een enorme economische impuls. In figuur 2 is te zien hoe groot het economisch belang van het toerisme in de regio is, uitgedrukt in werkgelegenheid.

Figuur 2

Economische waarde verblijfstoerisme in 2019

Bron: HZ Kenniscentrum Kusttoerisme

N.B. De berekening van de economische impact vindt plaats met behulp van een input-outputmodel (IO-model). IO-modellen laten zien in welke sectoren de effecten van elke bestede euro terecht komen, uitgedrukt in werkgelegenheid. Het IO-model is begin 2020 geactualiseerd, waardoor de cijfers niet geheel vergelijkbaar zijn met de uitkomsten gepresenteerd in de voorgaande leaflets/rapportages.

Om de economische waarde van het toerisme te kunnen berekenen is inzicht nodig in de bestedingen van het verblijfstoerisme. Vanuit landelijk onderzoek (het ContinuVakantieOnderzoek - NBTCNIPO Research) is het bestedingspatroon van Nederlandse verblijfstoeristen bekend. Aangenomen is dat de bestedingen in de gemeente Schouwen-Duiveland niet significant afwijken van dit gemiddelde en dat het bestedingspatroon van Nederlandse en buitenlandse gasten vergelijkbaar is. De bestedingen en vaste uitgaven van vaste gasten zijn ontleend aan het onderzoek 'Vaste gasten in Zeeland' (Kenniscentrum Kusttoerisme, 2017). Aangezien deze bestedingen betrekking hebben op het jaar 2016, zijn deze gecorrigeerd voor inflatie om ook bedragen te kunnen noemen voor 2019.

Let op: in deze leaflet gaat het om de economische impact van de bestedingen die de toerist doet tijdens de vakantie. Dagtoerisme is in deze berekening niet meegenomen, maar speelt wel een zeer grote rol in de gemeente Schouwen-Duiveland. Daarnaast zijn investeringen van consumenten (bijv. aanschaf chalet of recreatiewoning), bedrijven (bijv. bouw of verbouw voorzieningen) en overheid niet in beeld. De totale economische impact van toerisme is dus nog veel groter. Bovendien is dankzij toerisme ook het draagvlak voor maatschappelijke voorzieningen groter. De werkgelegenheid die hiermee gepaard gaat, is nog niet meegenomen in de getoonde cijfers.

Ontwikkeling verblijfstoerisme 2020

Zoals uit de voorgaande enquêteresultaten bleek, hebben de maatregelen tegen het coronavirus een ongekende impact op de vrijetijdssector. Belangrijke graadmeter voor de ontwikkeling van het toerisme is het aantal overnachtingen per jaar. De officiële jaarcijfers over het aantal overnachtingen worden pas in het voorjaar van 2021 verwacht. Om toch alvast een indruk te krijgen van 2020, heeft HZ Kenniscentrum Kusttoerisme op basis van alle beschikbare cijfers en informatie een prognose gemaakt van het uiteindelijke aantal overnachtingen in Zeeland in 2020. Belangrijke bouwsteen hierbij zijn de voorlopige cijfers van het CBS over toerisme in de maanden januari tot en met augustus.

Laagseizoen (januari t/m maart)

Januari en februari lieten samen nog een stijging zien in het aantal overnachtingen in Zeeland van 25% t.o.v. dezelfde periode in 2019. Nederland kondigde op 12 maart de eerste landelijke maatregelen tegen het coronavirus aan. Per 16 maart gold voor de Duitsers een verbod op niet-essentiële reizen naar Nederland en de Belgen volgden een dag later. Per 30 maart werden toeristische overnachtingen verboden in Zeeland. Maart kende door al deze maatregelen bijna een halvering van het aantal overnachtingen ten opzichte van 2019.

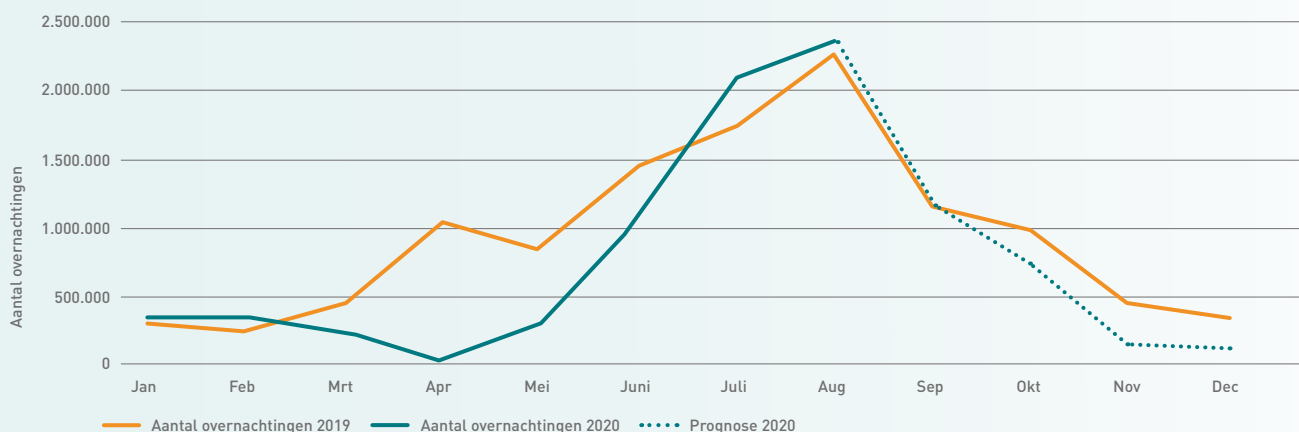
Voorseizoen (april t/m juni)

Het verbod op toeristische overnachtingen van de Veiligheidsregio Zeeland zorgde in april voor een historisch dieptepunt in het Zeeuwse verblijfstoerisme. Vanaf 1 mei is het verbod op toeristische overnachtingen stapsgewijs opgeheven. Per 16 juni zijn alle beperkingen beëindigd. In mei was het aantal overnachtingen 68% lager dan in mei 2019, in juni was er sprake van snel herstel en bleef de daling beperkt tot 28%. In vergelijking met 2019 heeft Zeeland in de maanden maart t/m juni 2,2 miljoen overnachtingen 'verloren'.

Figuur 3
Prognose overnachtingen in Zeeland 2020

Bron: HZ Kenniscentrum Kusttoerisme, op basis van diverse bronnen

Zomer (juli t/m september)

Door alle onzekerheden kozen veel Nederlanders voor vakantie in eigen land en met name de Zeeuwse campings en vakantieparken profiteerden mee. In juli steeg het aantal overnachtingen met 19% en deze stijging werd volledig veroorzaakt door de Nederlandse markt, bij een gelijkblijvend aantal overnachtingen vanuit het buitenland. In augustus was de toename kleiner: +4%. In deze maand groeide het aantal Nederlandse overnachtingen fors door (+40%), maar werd dit grotendeels teniet gedaan door een afname van overnachtingen van buitenlandse gasten (-30%). Het aantal overnachtingen in september groeide met 12%. Deze groei is wederom geheel te danken aan de Nederlandse markt (+27%). Het aantal overnachtingen van buitenlandse gasten is gelijk gebleven, met een lichte groei van de Duitse gasten (+6%) en een forse daling van Belgische gasten (-26%).

Prognose september t/m december 2020

De situatie in het najaar ziet er somberder uit. De Nederlandse horeca is sinds 16 oktober gesloten en er gelden sinds medio oktober wederom strengere reisbeperkingen voor buitenlandse gasten naar Nederland. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het aantal overnachtingen door buitenlandse gasten naar verwachting gehalveerd is ten opzichte van oktober 2019. Het aantal overnachtingen door Nederlandse

gasten zal vanwege de herfstvakantie en inhaalboekingen vanuit het voorjaar nog licht gestegen zijn. In november en december zal het aantal overnachtingen van Nederlandse en buitenlandse gasten verder afnemen. Hierbij wordt gekeken naar de daling zoals die in mei zichtbaar was, nu gelden dezelfde reisbeperkingen en is de horeca opnieuw gesloten. Voor het dalingspercentage wordt de landelijke trend aangehouden, omdat het Zeeuwse verbod op toeristisch overnachten van toen nu niet aan de orde is.

Al met al is het 'verloren' voorseizoen niet goedge maakt in de zomer en kent ook het naseizoen weer forse beperkingen. Het aantal toeristische overnachtingen zal in 2020 uitkomen op circa 8,5 miljoen. Dit is een kwart lager dan de 11,1 miljoen overnachtingen die het CBS over 2019 rapporteerde.

Let wel: het aantal overnachtingen gepubliceerd door CBS is exclusief particuliere verhuur, jachthavens en overnachtingen van gasten in hun eigen vakantieaccommodatie (tweede woning, stacaravan etc). In totaal zullen er dus veel meer overnachtingen in Zeeland plaatsgevonden hebben. Door de grote verschuivingen in het vakantiegedrag 2020 is het lastig een goede raming te maken van deze niet-geregistreerde overnachtingen.

Prognose gemeente Schouwen-Duiveland

Wanneer de verwachtingen voor Zeeland worden geprojecteerd op het toerisme in de gemeente Schouwen-Duiveland, dan zou het aantal toeristische overnachtingen in de gemeente met 20% - 25% dalen. Schouwen-Duiveland is normaal gesproken zeer populair bij gasten uit Duitsland. Diverse verblijfsaanbieders in de gemeente geven aan dat het verminderd aantal overnachtingen door Duitse gasten in de zomer geheel goed is gemaakt door de forse toename van het aantal Nederlandse gasten.

Let wel: deze verwachting betreft alleen de overnachtingen in het door CBS geregistreerde toeristische aanbod, dus exclusief overnachtingen in jachthavens, particuliere verhuur en overnachtingen van gasten in hun eigen vakantie-accommodatie. De impact van het coronavirus op het gebruik van tweede woningen en jaar- en seizoensplaatsen door vaste gasten is op dit moment niet bekend. In het voorjaar golden restricties voor het gebruik van vaste standplaatsen en tweede woningen in Zeeland, mogelijk is er gedurende de zomer juist wat intensiever gebruik gemaakt van de eigen vakantie-accommodaties.

Waardevol toerisme

Wat betekent toerisme voor een regio? Vaak wordt dat uitgedrukt in economische waarden: geld en werkgelegenheid. Maar de betekenis kan ook op andere

manieren worden geduid, zoals de impact op inwoners, op de openbare ruimte en op voorzieningen. De laatste jaren is er meer aandacht voor deze thema's, als onderdeel van een breder debat over de maatschappelijke waarde van toerisme. Dit begon met de visie Perspectief 2030 van NBTC Holland Marketing, waarin de ambitie werd benoemd dat in 2030 toerisme waardevol moet zijn voor alle inwoners. In deze visie wordt gesteld dat ingezet moet worden op toeristische activiteiten die een bijdrage leveren aan het gedeelde belang van bezoekers, bewoners en bedrijven, om zo Nederland als bestemming toekomstbestendig te ontwikkelen. Vervolgens presenteerde de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) in 2019 hun advies 'Waardevol toerisme, de leefomgeving verdient het'. De Rli adviseerde om beter in beeld te brengen in hoeverre sprake is van een balans (of disbalans) tussen toerisme en verschillende domeinen van de fysieke en sociale leefomgeving. De gemeente Schouwen-Duiveland vindt het van groot belang om te werken aan waardevol toerisme, waarbij de balans tussen economische spin-off, landschap, gasten én inwoners gewaarborgd wordt. In 2019 is onderzoek gedaan naar de [steun voor toerisme bij inwoners van tien gemeenten in Zeeland](#). In 2021 wordt het onderzoek op Schouwen-Duiveland uitgevoerd.

Colofon

© 2020, Kenniscentrum Kusttoerisme

Deze publicatie is samengesteld in opdracht voor de gemeente Schouwen-Duiveland. Bij het samenstellen van deze publicatie is de grootste zorgvuldigheid betracht. HZ Kenniscentrum Kusttoerisme is echter niet aansprakelijk voor enige directe of indirecte schade als gevolg van de aangeboden informatie in deze publicatie.

Kenniscentrum Kusttoerisme

p/a HZ University of Applied Sciences

Postbus 364, 4380 AJ Vlissingen

Telefoon: 0118 - 489 756

E-mail: kenniscentrumtoerisme@hz.nl

Website: www.kenniscentrumtoerisme.nl

Bronnen

- CBS (2020). Statistiek Logiesaccommodaties. Geraadpleegd via opendata.cbs.nl
- Gemeente Schouwen-Duiveland (2019). Gegevens toeristenbelasting 2019
- Gemeente Schouwen-Duiveland (2019). Gegevens forensenbelasting 2019
- Kenniscentrum Kusttoerisme (2020). Eigen analyse gegevens toeristen- en forensenbelasting van gemeente Schouwen-Duiveland
- Kenniscentrum Kusttoerisme (2017). Onderzoek Vaste gasten in Zeeland
- NBTC-NIPO Research (2020). Resultaten ContinuVakantieOnderzoek 2019